



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและกระบวนทางอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมุ่งเสนอ 3 ตอน ตามลำดับ คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- 1.1 สถานภาพทั่วไป
- 1.2 ประวัติการศึกษา
- 1.3 ประสบการณ์ทางวิชาชีพ

ตอนที่ 2 แบบกระบวนทางอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 การอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง กรมสามัญศึกษา

ตอนที่ 1

- 1.1 สถานภาพทั่วไป

1.1.1 เพศ

ตารางที่ 4 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามเพศ และตำแหน่งปัจจุบัน

ตำแหน่งปัจจุบัน	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ครูใหญ่	95	97.93	2	2.06	97	100
อาจารย์ใหญ่	186	95.38	9	4.62	195	100
ผู้อำนวยการโรงเรียน	167	87.43	24	12.57	191	100
	448	92.75	35	7.25	483	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 92.75 และเป็นหญิงร้อยละ 7.25 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งปัจจุบันแล้ว พบว่า ครูใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 97.93 เป็นหญิงเพียงร้อยละ 2.06 อาจารย์ใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 95.38 เป็นหญิง ร้อยละ 4.62 ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นชาย ร้อยละ 87.43 และเป็นหญิง ร้อยละ 12.57

1.1.2 อายุ

ตารางที่ 5 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามอายุ และตำแหน่งปัจจุบัน

อายุ (ปี)	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25	0	0	0	0	0	0	0	0
25 - 34	8	8.25	11	5.64	0	0	19	3.93
35 - 44	75	77.32	88	45.13	16	8.38	179	37.06
45 - 54	14	14.43	91	46.67	126	65.97	231	47.84
55 - 60	0	0	5	2.56	49	25.65	54	11.18
รวม	97	100	195	100	191	100	483	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.83 มีอายุอยู่ระหว่าง 45 - 54 ปี รองลงมา ร้อยละ 37.06 มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละตำแหน่งพบว่า ครูใหญ่ ร้อยละ 77.32 มีอายุอยู่ระหว่าง 35 - 44 ปี อาจารย์ใหญ่ ร้อยละ 46.67 มีอายุระหว่าง 45 - 54 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 45.13 มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 65.97 มีอายุระหว่าง 45 - 54

1.1.3 ศาสนา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีถือศาสนาพุทธ
คือร้อยละ 99.48 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 0.62 มีถือศาสนาอิสลาม

1.1.4 เงินเดือนและรายได้

ตารางที่ 6 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามตำแหน่งและระดับเงินเดือน

ระดับเงินเดือน	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5	80	82.47	57	29.23	0	0
6	17	17.53	113	57.95	0	0
7	0	0	25	12.82	92	48.17
8	0	0	0	0	98	51.31
9	0	0	0	0	1	0.52
รวม	97	100	195	100	191	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ในปีงบประมาณ 2531 ครูใหญ่ส่วนใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 5 จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 82.47 อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 6 จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 57.95 ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 8 จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 51.31

เป็นที่มาสังเกตว่า มีผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนที่รับเงินเดือนในระดับที่สูงกว่า อัตราประจำตำแหน่ง คือ ครูใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 3-5 และมีครูใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 6 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.53 อาจารย์ใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 5-6 และมีอาจารย์ใหญ่รับเงินเดือนในระดับ 7 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 ผู้อำนวยการโรงเรียนรับเงินเดือนในระดับ 7-8 และมีผู้อำนวยการโรงเรียนรับเงินเดือนในระดับ 9 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52

ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงรายได้พิเศษประกอบด้วย ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีรายได้พิเศษต่อเดือน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 11.38 ของผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด และในจำนวนผู้มีรายได้พิเศษทั้งหมด 55 คน ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 32.73 มีรายได้น้อยเกิน 2,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 23.64 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท รายละเอียดแสดงอยู่ในตาราง 7

ตารางที่ 7 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามรายได้พิเศษต่อเดือน

รายได้พิเศษ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 2,000	18	32.73
2,001 - 4,000	13	23.64
4,001 - 6,000	11	20.00
6,001 - 8,000	6	10.91
8,001 - 10,000	4	7.27
มากกว่า 10,000	3	5.45
รวม	55	100.00

1.1.5 สถานภาพการสมรส

ตารางที่ 8 สถานภาพการสมรส ของ ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน

สถานภาพการสมรส	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	2	2.06	6	2.07	13	6.81	21	4.35
สมรส	92	94.85	185	94.87	175	91.62	452	93.58
หม้าย	2	2.06	0	0	2	1.05	4	0.83
หย่าร้าง	1	1.03	3	1.54	1	0.52	5	1.04
แยกกันอยู่	0	0	1	0.51	0	0	1	0.20
รวม	97	100	195	100	191	100	483	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.58 สมรสแล้ว รองลงมาคือร้อยละ 4.35 เป็นโสด มีการเป็นหม้าย หย่าร้าง และ แยกกันอยู่เป็นจำนวนน้อยมาก เพียงร้อยละ 0.83, 1.04 และ 0.20 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละตำแหน่งแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน สมรสแล้วถึงร้อยละ 94.85; 94.87 และ 91.62 ตามลำดับ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นโสด ร้อยละ 2.06, 3.07 และ 6.81 ตามลำดับ มีการหย่าร้างเป็นเพียงส่วนน้อย คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน หย่าร้างเพียงร้อยละ 1.03, 1.54 และ 0.52 ตามลำดับ

1.1.6 อาชีพของคณบดี

ตารางที่ 9 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามอาชีพของคณบดี

อาชีพของคณบดี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	45	9.96
ข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา	199	44.03
ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ	93	20.57
ข้าราชการครูสังกัดอื่น	17	3.76
ข้าราชการสังกัดหน่วยงานอื่น	38	8.41
ไม่ใช่ข้าราชการ	42	9.29
ไม่ระบุอาชีพ	18	3.98
รวม	452	100

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.03 มีคณบดี มีอาชีพเป็นข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา รองลงมา ร้อยละ 20.57 มีคณบดี มีอาชีพเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีเพียงร้อยละ 9.29 เท่านั้น ที่เป็นคณบดีประกอบอาชีพที่ไม่ใช่ข้าราชการ และร้อยละ 9.96 ที่คณบดีไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.1.7 รายได้ของคณบดี

ในเรื่องของรายได้ของคณบดี ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงเงินเดือนที่ได้รับ และศึกษาจากรายได้พิเศษ รวมเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เฉพาะผู้บริหารโรงเรียนที่สมัครแล้ว และใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน จำนวน 452 คน ซึ่งรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายได้ของคณบดี

รายได้ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000	10	2.21
2,001 - 4,000	13	2.88
4,001 - 6,000	93	20.57
6,001 - 8,000	154	34.07
8,001 - 10,000	85	19.69
10,001 - 12,000	21	4.65
มากกว่า 12,000	18	3.98
ไม่มีรายได้	54	11.95
รวม	452	100

จากตารางที่ 10 พบว่า คณบดีของโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.07 มีรายได้โดยประมาณ 6,001 - 8,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 20.57 มีคณบดีมีรายได้ระหว่าง 4,001 - 6,000 บาท น้อยที่สุด ร้อยละ 2.21 ที่คณบดีมีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท และร้อยละ 11.95 ที่คณบดีไม่มีรายได้

1.1.8 การศึกษาของคณบดี

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาของคณบดี

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าอนุปริญญา	114	25.22
อนุปริญญาและเทียบเท่า	58	12.83
ปริญญาตรี	272	60.18
ปริญญาโท	7	1.55
ปริญญาเอก	1	0.21
รวม	452	100

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีคณบดีจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุด ถึง 272 คน คิดเป็นร้อยละ 60.18 รองลงมาในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 25.22 น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีคณบดีจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22

1.1.9 ภูมิค่าเนาเคิม

จากการวิเคราะห์ส่วนที่เกี่ยวกับภูมิค่าเนาเคิมของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ที่มีภูมิค่าเนาเคิมอยู่ในภาคกลาง ถึงร้อยละ 53.00 เมื่อพิจารณาตามจังหวัด ปรากฏว่า ภูมิค่าเนาเคิมของผู้บริหารโรงเรียน กระจายอยู่ในทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยมีจำนวนผู้ที่มีภูมิค่าเนาเคิมอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ ร้อยละ 10.97 จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด 483 คน และเมื่อพิจารณาถึงถิ่นที่อยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ เขตเมือง เขตชานเมือง และเขตชนบท ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ ตามภูมิค่าเนาเคิม จำแนกตามตำแหน่ง

ถิ่นที่อยู่	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เขตเมือง	31	31.96	53	27.18	95	49.74	179	37.06
เขตชานเมือง	18	18.56	23	11.79	33	17.28	74	15.32
เขตชนบท	48	49.48	119	61.03	63	32.98	230	47.62
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีถิ่นที่อยู่ในเขตชนบท คือ ร้อยละ 47.62 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งแล้ว พบว่า ครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.48 และ 61.03 ตามลำดับ มีถิ่นที่อยู่ในเขตชนบท ซึ่งตรงข้ามกับ ผู้อำนวยการโรงเรียน คือ ร้อยละ 49.74 ที่ผู้อำนวยการโรงเรียน มีถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงลักษณะของการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน
 กับภูมิภาคอาเซียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนดำรงตำแหน่งปัจจุบัน
 ในโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นภูมิภาคอาเซียน ถึงร้อยละ 61.90 ส่วนอีกร้อยละ 38.10
 ดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดที่ไม่ใช่จังหวัดที่เป็นภูมิภาคอาเซียนของตน และเมื่อพิจารณารายละเอียด
 ของแต่ละตำแหน่งแล้ว พบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนใหญ่
 ดำรงตำแหน่งในจังหวัดที่เป็นภูมิภาคอาเซียนของตนทั้งสิ้น คือ ร้อยละ 67.01, 64.10 และ
 57.07 ตามลำดับ รายละเอียดเรื่องนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวน และ ร้อยละ ของการดำรงตำแหน่งปัจจุบันกับภูมิภาคอาเซียน
 ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง

	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดำรงตำแหน่งอยู่ในภูมิภาคอาเซียน								
ของตน	65	67.01	125	64.10	109	57.07	299	61.90
ดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดที่ไม่ใช่ภูมิภาคอาเซียน								
ของตน	32	32.99	70	35.90	80	42.93	184	38.10
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

1.1.10 อาชีพของบิณฑ มรรคา

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามอาชีพของ
บิณฑ มรรคา

อาชีพ	บิณฑ		มรรคา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการครู	74	15.32	20	4.14
รับราชการ	59	12.21	8	1.66
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.20	0	0
ค้าขาย	65	13.46	97	20.08
ทำนา	142	29.40	152	31.47
ทำไร่ ทำสวน	31	6.42	31	6.42
เกษตรกร	26	5.38	27	5.59
ประกอบอาชีพส่วนตัว	19	3.93	9	1.86
ไม่ใ้ประกอบอาชีพ	8	1.66	0	0
แม่บ้าน	0	0	71	14.70
ไม่ใ้ห้ข้อมูล	58	12.00	68	14.08
	483	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 4 เห็นว่า บิณฑของผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 29.40 รองลงมาคืออาชีพเป็นครู คือ ร้อยละ 15.32 และไม่ใ้ประกอบอาชีพเพียงร้อยละ 1.66 เท่านั้น ส่วนอาชีพของมรรคาของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.47 ทำนา รองลงมาคือร้อยละ 20.08 มีอาชีพค้าขาย และมรรคาของผู้บริหารโรงเรียนทำนาที่แม่บ้านถึงร้อยละ 14.70

1.1.11 รัคัฒการศึกษาของบึคก มารคก

การวางที่ 15 จันวนและรยลละของบึบริหารโรงเรึนจ้แนกตามรัคัฒการศึกษา
ของบึคก มารคก

รัคัฒการศึกษา	บึคก		มารคก	
	จ้นวน	รยลละ	จ้นวน	รยลละ
ไมคยเรึนหนังสือ	96	19.88	151	32.51
อานออกเรึนไค้	19	3.93	18	3.73
ประณศึกษา	214	44.30	269	55.69
มัธมศึกษาคณคณ	68	14.08	19	3.93
มัธมศึกษาคอนปลาย	8	1.65	3	0.62
ประกาศนึณคัฒการศึกษา และเทึยบเทก	26	5.38	5	1.04
อนบึรึญญาทางการศึกษา และเทึยบเทก	23	4.76	9	1.86
อนบึรึญญาสาขาคอื่น	12	2.48	1	0.21
บึรึญญาครึ	10	2.07	2	0.41
บึรึญญาโท	1	0.21	0	0
เบ็รึญญธรรม	5	1.03	0	0
ชั้น 8 จากประเทจึน	1	0.21	0	0
	483	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า บัณฑิต มหาคณาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอ เพราะรอยละของบัณฑิต มหาคณาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอมีเพียงรอยละ 19.88 และ 32.51 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของบัณฑิต มหาคณา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอ พบว่า ส่วนมากจะมีการศึกษาในระดับเดียวกัน คือ ระดับประถมศึกษา ซึ่งมีจำนวนรอยละ 44.30 และ 55.69 ตามลำดับ แต่โดยส่วนรวมแล้วพบว่า บัณฑิต มหาคณาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอ มีระดับการศึกษาสูงกว่ามหาคณา คือ มีผู้ศึกษาถึงระดับปริญญาตรี รอยละ 2.07 และระดับปริญญาโท รอยละ 0.21 ในขณะที่มหาคณาที่มีระดับการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี มีเพียงรอยละ 0.41 เท่านั้น

1.1.12 อาชีพพิเศษของคณาจารย์

มีคณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอ จำนวน 405 คน จากทั้งหมด 483 คน คิดเป็นรอยละ 83.85 คณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอจะประกอบอาชีพอะไร ซึ่งรายละเอียดของอาชีพต่าง ๆ ที่คณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอ จำนวน 405 คน คณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาสังคายนังดีอจะประกอบอาชีพ แสดงไว้ใน ตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งและอาชีพ
ที่เกยตาคหวัง

อาชีพ	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครู	33	37.93	64	38.32	57	37.75	154	38.02
ทหาร	13	14.94	25	14.97	35	23.18	73	18.01
ตำรวจ	5	5.75	3	1.80	6	3.97	14	3.46
นักปกครอง	6	6.90	10	5.99	1	0.66	17	4.20
นักกฎหมาย	3	3.45	5	2.99	6	3.97	14	3.45
ข้าราชการ	8	9.18	17	10.18	11	7.28	36	8.89
แพทย์ พยาบาล	2	2.30	15	8.97	17	11.26	34	8.39
วิศวกร	3	3.45	5	2.99	2	1.33	10	2.50
ช่าง	3	3.45	3	1.80	1	0.66	7	1.73
พอลคา นักธุรกิจ	5	5.75	7	4.19	7	4.64	19	4.69
เกษตรกร	6	6.90	8	4.79	4	2.65	18	4.44
นายธนาคาร	0	0	1	0.60	0	0	1	0.25
นักการเมือง	0	0	1	0.60	1	0.66	2	0.49
นักหนังสือพิมพ์	0	0	1	0.60	0	0	1	0.25
สถาปนิก, จิตรกร	0	0	2	1.20	1	0.66	3	0.74
นักแสดง, นักดนตรี	0	0	0	0	2	1.33	2	0.49
รวม	87	100.00	167	100.00	151	100.00	405	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.02 เคยคาดหวังว่าจะประกอบอาชีพครู รองลงมา ร้อยละ 18.01 เคยคาดหวังว่าจะประกอบอาชีพเป็นทหาร เหล่าต่าง ๆ มีเพียงร้อยละ 4.44 เท่านั้น ที่เคยคาดหวังว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกร และเมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่ง พบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน เคยคาดหวังในอาชีพเดียวกัน คือ เป็นครู ร้อยละ 37.93 38.32 และ 37.75 ตามลำดับ รองลงมา เป็นทหาร ร้อยละ 14.94 14.97 และ 37.75 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงสาเหตุของการเลือกอาชีพตามความคาดหวัง โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนที่เคยคาดหวังว่าจะเป็นครู จำนวน 154 คน โดยจำแนกลักษณะของการคาดหวังไว้ ดังนี้

1. ความคาดหวังที่นึกถึงตนเองเป็นหลัก เช่น ชอบ ใจรัก รักเด็ก มีที่รัก ให้เรียน เหมาะกับความสามารถ ไกล่กลาม
2. ความคาดหวังทางเศรษฐกิจ เช่น เป็นอาชีพที่มั่นคง ค่าใช้จ่ายในการเรียนน้อย ใช้เวลาเรียนช่วงสั้นก็สามารถทำงานได้ มีทุนให้เรียน
3. ความคาดหวังที่ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้องเป็นครู ประชณีใจครูที่เคยสอน
4. ความคาดหวังที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวม เช่น ต้องการพัฒนาท้องถิ่น ต้องการปลูกฝังสิ่งที่ดีให้กับเด็ก
5. ความคาดหวังที่ต้องการให้สังคมยกย่อง เช่น เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผลการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการเลือกอาชีพครู แสดงไว้ในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งและสาเหตุ
ของการคาดหวังในการประกอบอาชีพครู

สาเหตุที่คาดหวัง	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นึกถึงตนเองเป็นหลัก	23	62.16	35	55.56	25	46.30	83	53.90
ทางเศรษฐกิจ	5	13.51	8	12.70	11	20.37	24	15.56
ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น	1	2.70	4	6.35	4	7.41	9	5.84
มุ่งประโยชน์ส่วนรวม	7	18.92	11	17.46	10	18.52	28	18.18
ให้สังคมยกย่อง	1	2.70	5	7.94	4	7.41	10	6.49
รวม	37	100.00	63	100.00	54	100.00	154	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.90 เคยคาดหวังว่า
จะเป็นครูโดยนึกถึงตนเองเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 18.18 คาดหวังว่าจะเป็นครู โดย
มุ่งหวังประโยชน์ส่วนรวม

1.2 ประวัติการศึกษา

1.2.1 คุณวุฒิสูงสุดทางการศึกษาวิชาสามัญ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามคุณวุฒิวิชาสามัญสูงสุด และตำแหน่ง

	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6 หรือ ม.ศ.3)	59	60.82	106	54.36	82	42.93	247	51.14
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.8 หรือ ม.ศ.5 หรือ ประโยคตรีemann)	38	39.18	89	45.64	109	52.07	236	48.86
	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิสำัญญสูงสุด ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ร้อยละ 51.14 เมื่อแยกตามตำแหน่งแล้วพบว่า ครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ มีวุฒิสำัญญสูงสุด ระดับเดียวกัน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 60.82 และ 54.36 ตามลำดับ ซึ่งตรงข้ามกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวุฒิสำัญญสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ร้อยละ 52.07

1.2.2 ผลการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามผลการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และตำแหน่งปัจจุบัน

ผลการเรียน	ระดับชั้น							
	มัธยมศึกษาตอนต้น				มัธยมศึกษาตอนปลาย			
	กญ.	อญ.	ผอ.	รวม	กญ.	อญ.	ผอ.	รวม
จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ดีมาก	4 (4.12)	18 (9.27)	25 (13.09)	47 (9.73)	1 (2.63)	5 (5.62)	9 (8.26)	15 (6.35)
ดี	63 (64.95)	111 (56.92)	128 (67.02)	302 (62.52)	12 (32.58)	37 (41.47)	60 (55.05)	109 (46.19)
พอใช้	29 (29.90)	64 (32.82)	36 (18.84)	129 (26.71)	19 (50.00)	41 (46.07)	34 (31.19)	94 (39.83)
อ่อน	1 (1.03)	2 (1.03)	2 (1.05)	5 (1.04)	6 (15.78)	6 (6.74)	6 (5.50)	18 (7.63)
รวม	97 (100)	195 (100)	191 (100)	483 (100)	38 (100)	89 (100)	109 (100)	236 (100)

กญ. = ครูใหญ่ อญ. = อาจารย์ใหญ่ ผอ. = ผู้อำนวยการโรงเรียน

จากตารางที่ 20 พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 483 คน ที่อาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด คือ ร้อยละ 44.72 รองลงมาคือ ที่อาศัยอยู่กับพระ และบ้านญาติพี่น้อง ตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 236 คน ที่อาศัยอยู่กับบ้านญาติมากที่สุด คือ ร้อยละ 31.36 รองลงมาคืออยู่ที่วัด ร้อยละ 25.85 รองลงมาคือ ที่กับบิดามารดา ร้อยละ 22.88 ซึ่งเป็นที่น่าสนใจกว่า เมื่อเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารโรงเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลอื่นมากกว่าที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา

1.2.4 การศึกษาระดับวิชาชีพ

1.2.4.1 คุณวุฒิ

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามคุณวุฒิสูงสุดของการศึกษาระดับวิชาชีพ และตำแหน่ง

ระดับการศึกษา	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	2	1.03	2	1.05	4	0.83
ปริญญาตรี	84	86.60	167	85.64	148	77.49	399	82.61
ประกาศนียบัตร								
วิชาชีพชั้นสูง	0	0	0	0	3	1.57	3	0.62
ปริญญาโท	13	13.40	26	13.33	37	19.37	76	15.73
ปริญญาเอก	0	0	0	0	1	0.52	1	0.21
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.61 เป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 15.73 มีวุฒิปริญญาโท สำหรับผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 0.83 และผู้มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก มีเพียง 1 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

1.2.3 ที่ักอาศัยขณะเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะของที่ักอาศัยขณะเรียนมัธยมศึกษา และตำแหน่งปัจจุบัน

ที่ักอาศัย ในขณะเรียน	ระดับชั้น							
	มัธยมศึกษาตอนต้น				มัธยมศึกษาตอนปลาย			
	คณ. จำนวน (ร้อยละ)	อจณ. จำนวน (ร้อยละ)	ผอ. จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)	คณ. จำนวน (ร้อยละ)	อจณ. จำนวน (ร้อยละ)	ผอ. จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)
บ้านมิตา มารค	48 (49.48)	85 (43.59)	83 (43.45)	216 (44.72)	16 (42.11)	13 (14.61)	25 (22.94)	54 (28.88)
บ้านญาติ	30 (30.93)	62 (31.79)	50 (26.18)	142 (29.40)	8 (21.05)	29 (32.58)	37 (33.94)	74 (31.36)
หอพัก, บ้านเช่า	5 (5.15)	11 (5.64)	2 (1.05)	18 (3.73)	7 (18.42)	19 (21.35)	20 (18.35)	46 (19.49)
วัด	12 (12.37)	37 (18.97)	54 (28.27)	103 (21.32)	7 (18.42)	28 (31.46)	26 (23.85)	61 (25.85)
คนรู้จัก	2 (2.06)	0	0	2 (0.41)	0	0	0	0
หอพัก- โรงเรียนประจำ	0	0	2 (1.05)	2 (0.41)	0	0	1 (0.92)	1 (0.42)
	97 (100)	195 (100)	191 (100)	483 (100)	38 (100)	89 (100)	109 (100)	236 (100)

คณ. = ครูใหญ่

อจณ. = อาจารย์ใหญ่

ผอ. = ผู้อำนวยการโรงเรียน

จากตารางที่ 20 พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 483 คน ที่อาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด คือ ร้อยละ 44.72 รองลงมาคือ ที่อาศัยอยู่กับพระ และบ้านญาติพี่น้อง ตามลำดับ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 236 คน ที่อาศัยอยู่กับบ้านญาติมากที่สุด คือ ร้อยละ 31.36 รองลงมาคือ อยู่คนเดียว ร้อยละ 25.85 รองลงมาคือ ที่กึ่งบิดามารดา ร้อยละ 22.88 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเขาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารโรงเรียนที่อาศัยอยู่กับบุคคลอื่นมากกว่าที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา

1.2.4 การศึกษาระดับวิชาชีพ

1.2.4.1 คุณวุฒิ

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามคุณวุฒิสูงสุดของการศึกษาระดับวิชาชีพ และตำแหน่ง

ระดับการศึกษา	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	2	1.03	2	1.05	4	0.83
ปริญญาตรี	84	86.60	167	85.64	148	77.49	399	82.61
ประกาศนียบัตร								
วิชาชีพชั้นสูง	0	0	0	0	3	1.57	3	0.62
ปริญญาโท	13	13.40	26	13.33	37	19.37	76	15.73
ปริญญาเอก	0	0	0	0	1	0.52	1	0.21
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.61 เป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 15.73 มีวุฒิปริญญาโท สำหรับผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 0.83 และผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาเอก มีเพียง 1 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

1.2.4.2 การศึกษาระดับปริญญาตรี

1) ข้อคุณวุฒิ

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามข้อคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี และตำแหน่ง

ข้อคุณวุฒิระดับปริญญาตรี	ครูใหญ่ จำนวน (ร้อยละ)	อาจารย์ใหญ่ จำนวน (ร้อยละ)	ผู้อำนวยการ จำนวน (ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)
การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.)	56 (57.73)	121 (62.69)	116 (61.37)	293 (61.16)
ครูศาสตร์มัธยมศึกษา				
ค.บ. (วิทยาลัยครู)	30 (30.93)	47 (24.35)	43 (22.75)	120 (25.05)
ค.บ. (จุฬาลงกรณ์)	0	0	5 (2.65)	5 (1.04)
ศึกษาศาสตร์มัธยมศึกษา (ศษ.ม.)	9 (9.28)	11 (5.70)	0	20 (4.18)
วิทยาศาสตร์มัธยมศึกษา (วท.ม.)	0	4 (2.07)	6 (3.17)	10 (2.09)
ศิลปศาสตร์มัธยมศึกษา (ศศ.ม.)	2 (2.06)	8 (4.15)	15 (7.94)	25 (5.22)
อักษรศาสตร์มัธยมศึกษา (อ.ม.)	0	0	2 (1.06)	2 (0.42)
อ.บ., ค.บ.	0	0	2 (1.06)	2 (0.42)
เทคโนโลยีการเกษตรมัธยมศึกษา (ทก.ม.)	0	1 (0.52)	0	1 (0.21)
B.S.A.	0	1 (0.52)	0	1 (0.21)
รวม	97 (100)	193 (100)	189 (100)	479 (100)

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมาก ร้อยละ 61.16 มีวุฒิ กศ.บ. มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 25.05 มีวุฒิ ค.บ. (วิทยาลัยครู) ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้ว พบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ในลักษณะเดียวกัน คือ กศ.บ. มากที่สุด รองลงมาคือ ค.บ. (วิทยาลัยครู) นอกจากนี้ มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากต่างประเทศ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.21 และเป็น ผู้บริหารโรงเรียนในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

2) สาขาวิชา

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสาขาที่เรียน
ในระดับปริญญาตรี

สาขา	จำนวน	ร้อยละ
คณิตศาสตร์, การสอนคณิตศาสตร์	44	9.11
วิทยาศาสตร์, การสอนวิทยาศาสตร์	26	5.38
เคมี	42	8.70
ชีววิทยา	24	4.97
ฟิสิกส์	51	10.56
สังคมศึกษา, การสอนสังคมศึกษา	56	11.59
ภูมิศาสตร์	23	4.76
ประวัติศาสตร์	28	5.80
ภาษาไทย	41	8.48
ภาษาอังกฤษ	32	6.63
บริหารการศึกษา	41	8.48
อุตสาหกรรมศิลป์	9	1.86
เกษตร	5	1.04
คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์	13	2.69
คณิตศาสตร์ - เคมี	1	0.21

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาขา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	3	0.62
มัธยมศึกษา	1	0.21
พิเศษส่วนประถม	1	0.21
ศึกษาศาสตร์ - ศึกษาศาสตร์	2	0.41
ภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา	1	0.21
พลศึกษา	2	0.41
ศึกษาศาสตร์ - สังคมศึกษา	1	0.21
ศึกษาศาสตร์ - ศึกษาศาสตร์	2	0.41
ศึกษาศาสตร์ - ภาษาอังกฤษ	2	0.41
ภาษาไทย - ศึกษาศาสตร์	1	0.21
สังคมศึกษา - ภาษาไทย	1	0.21
เคมี - สังคมศึกษา	1	0.21
ศึกษาศาสตร์ - ภาษาไทย	2	0.41
เศรษฐศาสตร์	5	1.04
วัดผล	1	0.21
ไม่ระบุสาขาวิชา	21	4.35
รวม	483	100.00

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเลือกเรียนทางสาขาวิชาสังคมศึกษา และการสอนสังคมศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 11.59 รองลงมาคือ สาขาศึกษาศาสตร์ คิดเป็น ร้อยละ 10.56 รองลงมาคือ สาขาศึกษาศาสตร์และการสอนศึกษาศาสตร์ คือร้อยละ 9.11 และเป็นที่น่าสนใจว่าผู้บริหารโรงเรียนที่เลือกเรียนทางด้านบริหารการศึกษา มีจำนวนสูงพอสมควร คือ ร้อยละ 8.48 นอกนั้นเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ มีทั้งที่เลือกเรียนวิชาเอก

เพียงวิชาเดียว และเรียนวิชาเอก 2 วิชาควบคู่กันไป รวมทั้งมีผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แทจขบปริญญาตรี สาขาประถมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็น
ร้อยละ 0.62

3) สถาบันการศึกษา

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถาบันที่ศึกษา
ในระดับปริญญาตรี

สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
มศว. ประสานมิตร	156	32.30
มศว. ปทุมวัน	15	3.11
มศว. บางเขน	16	3.31
มศว. พลศึกษา	1	0.21
มศว. บางแสน	38	7.87
มศว. ฟิลิปปินส์	31	6.42
มศว. มหาสารคาม	30	6.21
มศว. สงขลา	17	3.52
วิทยาลัยครูอยุธยา	2	0.41
วิทยาลัยครูเดช	2	0.41
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	2	0.41
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	10	2.07
วิทยาลัยครูจันทร์ เกษม	3	0.62
วิทยาลัยครูเกษตรศรี จังหวัดสมุทร	4	0.83
วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	3	0.62
วิทยาลัยครูอุตรธานี	4	0.83
วิทยาลัยครูลำปาง	1	0.21
วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	2	0.41

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยครูสุกตมกร	5	1.04
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	2	0.41
วิทยาลัยครูพระนคร	3	0.62
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	2	0.41
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	8	0.66
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี	3	0.62
วิทยาลัยครูเขมบานจอมบึง จังหวัดราชบุรี	1	0.21
วิทยาลัยครูสุรินทร์	3	0.62
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	13	0.69
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	2	0.41
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	1	0.21
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	3	0.62
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	1	0.21
วิทยาลัยครูยะลา	1	0.21
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	1	0.21
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	16	3.31
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	29	6.00
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	0.21
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	6	1.24
มหาวิทยาลัยศิลปากร	2	0.41
มหาวิทยาลัยมหิดล	3	0.62
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	0.41
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	5	1.04
สถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1	0.21
วิทยาเขตแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่		

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	2	0.41
วิทยาเขตเกษตรบางพระ จังหวัดชลบุรี		
มหาวิทยาลัยจากประเทศฟิลิปปินส์	1	0.21
ไม่ระบุสถาบัน	29	6.00
รวม	483	100.00

จากตารางที่ 24 พบว่า ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียน จบจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะวิชาเขตประสานมิตร มากที่สุด คือ ร้อยละ 32.30 รองลงมาเป็นวิทยาเขตบางแสน ร้อยละ 7.87 ส่วนผู้ที่จบจาก มหาวิทยาลัยเปิด ปรากฏว่า ส่วนมากจบจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มากที่สุด คือร้อยละ 6.00 รองลงมาจบจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้อยละ 3.31 ที่เหลือจากนั้นจบจากสถาบันการศึกษาอื่น กระจายกันไป รวมทั้งผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้วย จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.21

4) พันทืไ้

ส่วนเรื่องพันทืไ้ขณะศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.87 (483 คน) ใ้พันทืไ้ส่วนทัวที่เหลืไ้ร้อยละ 33.13 ไ้รับพันทืไ้การศึกษาจากหน่วยงานอื่น

5) ผลการเรียน

ผลการเรียนระดับปริญญาตรี พบว่า ส่วนมาก มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี (เกรดเฉลี่ย 2.76 - 3.50) คือ ร้อยละ 28.15 ผู้ที่มี ผลการเรียนดีมาก (เกรดเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป) ร้อยละ 5.80 ส่วนผู้ที่มีผลการเรียนอ่อน (เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.25 ลงมา) ร้อยละ 12.63

1.2.4.3 การศึกษาระดับปริญญาโท

1) สาขาวิชา

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสาขาที่เรียน
ระดับปริญญาโท

สาขา	จำนวน	ร้อยละ
บริหารการศึกษา	50	64.93
การสอนสังคมศึกษา	3	3.89
การสอนวิทยาศาสตร์	2	2.60
บริหารและการวางแผนการศึกษา	2	2.60
ฟิสิกส์	2	2.60
สถิติประยุกต์	3	3.89
พืชสวนระดับ	1	1.30
มัธยมศึกษา	4	5.19
เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	1.30
วิศวะ	1	1.30
ภาษาไทย	2	2.60
การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่อง	1	1.30
จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	1	1.30
รัฐประศาสนศาสตร์	2	2.60
แนะแนว	1	1.30
โสตทัศนศึกษา	1	1.30
รวม	77	100.00

จากตารางที่ 25 พบว่า สาขาวิชาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียน
ในระดับปริญญาโท คือ สาขาบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.93 ที่เหลือเป็น
สาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน

2) สถาบัน

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถาบันที่ศึกษา
ในระดัปริญญาโท

สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	23	29.87
มศว. ประสานมิตร	13	16.88
มศว. บางแสน	6	7.79
มศว. วิชาญโลก	6	7.79
มศว. มหาสารคาม	2	2.60
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	5	6.49
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์	5	6.49
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	1.30
มศว. สงขลา	1	1.30
มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา	7	9.09
มหาวิทยาลัยในประเทศอินเดีย	1	1.30
มหาวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์	2	2.60
ไม่ระบุสถาบัน	5	6.49
รวม	77	100.00

จากตารางที่ 26 พบว่า ขงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ ร้อยละ 29.87 รองลงมาขงจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ร้อยละ 16.88 และมีผู้ขงจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 12.99

3) คน

สำหรับผู้ที่ใช้ในการศึกษาระดับปริญญาโท
ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 77 คน มีเพียง 3 คนเท่านั้น ที่ได้รับทุนการศึกษา คิดเป็น
ร้อยละ 3.90 นอกนั้นเป็นข้าราชการที่ลาศึกษาต่อทั้งสิ้น

จากการวิจัยพบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนตำแหน่ง
ผู้อำนวยการที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน โดยเลือกเรียนสาขาบริหารการศึกษา
จาก Kensington University California จากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ทุนส่วนตัว

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้บริหารโรงเรียน
ที่เลือกเรียนในสาขาศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ หรือสาขาทางการศึกษา จำนวน 321 คน
(ร้อยละ 66.46) ถึงสาเหตุที่เลือกเรียนในสาขาเหล่านี้ พบว่าส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะชอบ
ใจรัก และต้องการเป็นครู จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44 รองลงมาเลือกเพราะ
มีทุนให้เรียน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.87 รองลงมาเลือกเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครอง
ต้องการให้เป็นครู จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.35 ที่เหลือก็มีเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป
รวมทั้งผู้ที่ไม่ระบุสาเหตุและไม่รู้จะเรียนอะไร จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.82

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ได้เรียนสาขา
ทางการศึกษามาแต่แรก จำนวน 162 คน (ร้อยละ 33.54) พบว่าสาเหตุที่เลือกประกอบอาชีพครู
นั้น มีเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป มีเพียง 8 คน เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 4.94 ที่ชอบและต้องการ
เป็นครู

1.2.5 การยอมรับหลักสูตรบริหารการศึกษา

ในเรื่องของการยอมรับเตรียมผู้บริหารโรงเรียนหรือการยอมรับผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับสูง ที่จัดโดยกรมสามัญศึกษา และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ของผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 483 คน นั้น ปรากฏว่า ส่วนใหญ่แล้วงานการยอมรับ มีเพียง 26 คนเท่านั้น
คิดเป็นร้อยละ 5.38 ที่ไม่เคยยอมรับ ในจำนวน 26 คน เป็นครูใหญ่ จำนวน 3 คน คิดเป็น
ร้อยละ 3.09 อาจารย์ใหญ่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.13 และผู้อำนวยการ จำนวน
13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.81

จากการศึกษาประวัติการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 483 คน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาบริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจศาสตร์ทางด้านบริหาร จะเห็นได้ว่าในระดั้มปริญญาตรี มีผู้เลือกเรียนมาทางสาขาบริหารการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกับสาขาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียน คือ ร้อยละ 8.48 (สาขาส่วนใหญ่เลือกคือ สังคมศึกษา ร้อยละ 11.59) และผู้ที่จบระดั้มปริญญาโท จำนวน 77 คน เลือกเรียนสาขาบริหารการศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 64.93 นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนเคยผ่านการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาล้วนเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 96.20

1.3 ประสพการณ์ทางวิชาชีพ

1.3.1 ประวัติการรับราชการ

จากการวิเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 483 คน ในเรื่องของอายุ ที่เริ่มทำงานครั้งแรก พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนเริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่ออายุระหว่าง 20 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.77 มีเพียงร้อยละ 7.87 เท่านั้น ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี เมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้วพบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนใหญ่เริ่มรับราชการครั้งแรก เมื่ออายุระหว่าง 20 - 25 ปี เหมือนกัน คือ ร้อยละ 74.23, 70.26 และ 82.20 ตามลำดับ

ส่วนคุณวุฒิที่ใช้ในการรับราชการครั้งแรกนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกัน
แสดงไว้ในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามคุณวุฒิที่เริ่มรับราชการและตำแหน่งปัจจุบัน

คุณวุฒิ	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0	1	0.51	4	2.09	5	1.04
ป.กศ.หรือเทียบเท่า	16	16.49	35	17.95	60	31.41	111	22.98
ป.กศ.สูง	38	39.18	57	29.23	45	23.56	140	28.98
อวุฒิปริญญา หรือเทียบเท่า	10	10.31	22	11.28	20	10.47	52	10.77
ปริญญาตรี	33	34.02	80	41.03	62	32.46	175	36.23
	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เริ่มรับราชการคาวุฒิปริญญาตรี คือร้อยละ 36.23 รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรีชั้นมัธยมศึกษาชั้นสูง คือร้อยละ 28.98 แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้ว ปรากฏว่า ครูใหญ่เริ่มรับราชการคาวุฒิปริญญาตรีชั้นมัธยมศึกษาชั้นสูง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 39.18 รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 34.02 ในขณะที่อาจารย์ใหญ่เริ่มรับราชการคาวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 41.03 รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรีชั้นมัธยมศึกษาชั้นสูง คือร้อยละ 29.23 ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนนั้น เริ่มรับราชการคาวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวนและร้อยละที่ใกล้เคียงกับผู้เริ่มรับราชการคาวุฒิปริญญาตรีชั้นมัธยมศึกษาและเทียบเท่า คือจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 32.46 และจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 31.41 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.04 ที่เริ่มรับราชการคาวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6) เป็นผู้บริหารในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ 1 คน และผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน

สำหรับสถานที่ที่เริ่มรับราชการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เริ่มรับราชการในโรงเรียน
ที่อยู่ทางจังหวัดในเขตชนบท คือ ร้อยละ 49.69 และในโรงเรียนที่อยู่ทางจังหวัดในเขตเมือง
ร้อยละ 36.85 และมีเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกในกรุงเทพมหานคร

1.3.2 ลักษณะสถานที่ทำงาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสถานที่ทำงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.78
รับราชการในทางจังหวัดตลอด มีผู้ที่เคยรับราชการทั้งในทางจังหวัดและกรุงเทพมหานคร
ร้อยละ 15.73 และร้อยละ 2.5 เท่านั้น ที่รับราชการอยู่ในกรุงเทพมหานครตลอด

1.3.3 อายุราชการ

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามอายุราชการ
ก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและตำแหน่งปัจจุบัน

อายุราชการ (ปี)	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5	10	10.31	37	18.97	11	5.76	58	12.01
6 - 10	17	17.52	56	28.71	44	23.04	117	24.22
11 - 15	43	44.33	45	23.08	48	25.13	136	28.16
16 - 20	19	19.59	30	15.38	40	20.94	89	18.43
21 ปีขึ้นไป	8	8.25	27	13.85	48	25.13	83	17.18
	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีอายุราชการก่อนได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้บริหารโรงเรียน ระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.16 รองลงมาคืออายุราชการ อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.22 และน้อยที่สุด คืออายุราชการระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.01 เมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้วปรากฏว่า ครูใหญ่ส่วนใหญ่มีอายุราชการ ก่อนได้รับแต่งตั้งอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.33 รองลงมาคือ 16 - 20 ปี (ร้อยละ 19.59) ซึ่งใกล้เคียงกับอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี (ร้อยละ 17.52) น้อยที่สุด คืออายุราชการ 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 8.25) อาจารย์ใหญ่มีอายุราชการก่อนได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้บริหาร ระหว่าง 6 - 10 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.71 รองลงมาคือ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุดอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 13.85) ส่วน ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอายุราชการก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บริหารโรงเรียนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี ซึ่งเท่ากับอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป คือร้อยละ 25.13 และที่น้อยที่สุดอายุราชการ ระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.76 เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว จะเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียน จะมีอายุราชการก่อนได้รับแต่งตั้ง ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

1.3.4 ลักษณะการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนครั้งแรก

จากการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในปัจจุบัน จำนวน 195 คน พบว่า เริ่มเป็นผู้บริหารโรงเรียนครั้งแรกในตำแหน่งครูใหญ่ก่อน ถึง 141 คน คิดเป็นร้อยละ 72.31 และมีอาจารย์ใหญ่ในปัจจุบันที่เริ่มเป็นผู้บริหารครั้งแรกในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่เลย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.69 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนในปัจจุบัน จำนวน 191 คน พบว่า เริ่มเป็นผู้บริหารโรงเรียนครั้งแรกในตำแหน่งครูใหญ่มากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 72.25 ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เริ่มเป็นผู้บริหารครั้งแรก ในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 และมีผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเลย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.95

1.3.5 การอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนหรือการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูง เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

จากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนั้น จะต้องผ่านการอบรมตามเงื่อนไขที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนด ผู้วิจัย จึงศึกษาเฉพาะการอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารโรงเรียน และการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูง ที่จัดโดยกรมสามัญศึกษา หรือสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเท่านั้น ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวน และ ร้อยละ ของผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องของการอบรมก่อนการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่ง จำแนกตามระยะเวลาและตำแหน่ง

ระยะเวลา	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	61	62.89	84	43.08	63	32.98	208	43.06
1 ปี	6	6.19	18	9.23	15	7.85	39	8.07
2 ปี	3	3.09	5	2.56	10	5.24	18	3.73
มากกว่า 2 ปี	7	7.22	15	7.69	20	10.47	42	8.70
แต่งตั้งก่อนอบรม	17	17.52	63	32.31	70	36.65	150	31.06
ไม่เคยอบรม	3	3.09	10	5.13	13	6.81	26	5.38
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 43.06 ได้รับการแต่งตั้ง ให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนภายในระยะเวลา 1 ปี หลังจากที่ผ่านการอบรมหลักสูตรที่กรมสามัญศึกษา หรือสถาบันพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัด รองลงมาคือร้อยละ 31.06 ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร โรงเรียน ก่อนการอบรม

เมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้ว ปรากฏว่า ครูใหญ่และอาจารย์ใหญ่มีลักษณะเดียวกัน คือได้รับการแต่งตั้งภายในระยะเวลา 1 ปี หลังจากการขมรมเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 62.89 และ 43.08 ตามลำดับ รองลงมาคือได้รับการแต่งตั้งก่อนการขมรมคิดเป็นร้อยละ 17.52 และ 32.31 ตามลำดับ ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนมีลักษณะตรงกันข้ามคือ ได้รับการแต่งตั้งก่อนได้รับการขมรมมากที่สุด คือร้อยละ 36.65 รองลงมาได้รับการแต่งตั้งภายในเวลา 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.98

เป็นที่น่าสังเกตว่าครูใหญ่ที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนการขมรมมีเพียงร้อยละ 17.52 เท่านั้น เมื่อเทียบกับผู้บริหารตำแหน่งอื่นนอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารจำนวน 26 คน จากจำนวน 483 คน คิดเป็นร้อยละ 5.38 ที่ยังไม่ได้รับการขมรม ในจำนวนนี้เป็นครูใหญ่ 3 คน อาจารย์ใหญ่ 10 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 13 คน

1.3.6 ลักษณะการ เป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรกกับปัจจุบัน และจังหวัดที่เป็น ภูมิลำเนาเดิม

จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 483 คน พบว่า ส่วนมากได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรกในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่ดำรงตำแหน่ง ในปัจจุบัน คือร้อยละ 78.47 ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้ว ทั้งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนมีลักษณะเดียวกันคือ ได้รับความแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรกในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันเป็นส่วนมาก คือร้อยละ 92.78, 88.21 และ 61.26 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารครั้งแรกในจังหวัดที่ไม่ใช่จังหวัด ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาถึงการ เป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรกกับจังหวัดที่เป็น ภูมิลำเนาเดิมแล้วพบว่า ส่วนมากได้รับความแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรกในจังหวัดที่เป็น ภูมิลำเนาเดิมของตนเองคือ ร้อยละ 56.73 เมื่อพิจารณาในแต่ละตำแหน่งแล้วมีลักษณะเดียวกัน คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหาร โรงเรียนครั้งแรก ในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของตนเอง คือ ร้อยละ 57.73 61.54 และ 51.31 ตามลำดับ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ครั้งแรกในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของตนเอง กับผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดที่ไม่ใช่จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง มีจำนวนไม่ต่างกันมากนัก
ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนครั้งแรก
กับจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมจำแนกตามตำแหน่ง

ลักษณะการ ดำรงตำแหน่ง	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดำรงตำแหน่งครั้งแรก ในจังหวัดที่เป็น ภูมิลำเนาเดิม	56	57.73	120	61.54	98	51.31	274	56.73
ดำรงตำแหน่งครั้งแรก ในจังหวัดที่ไม่ใช่ ภูมิลำเนาเดิม	41	42.27	75	38.46	93	48.69	209	43.27
รวม	97	100.00	195	100.00	191	100.00	483	100.00

1.3.7 ผลงานที่ถือเป็นเกียรติประวัติ

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทของเกียรติที่ได้รับ

ผลงาน	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัย	7	5.74
เขียนบทความ	5	4.10
แปลหนังสือ	3	2.46
เขียนคู่มือครู	6	4.92
ผู้บริหารดีเด่น	51	41.80
ชมรมครูงานต่างประเทศ	47	38.52
วิทยากรให้การอบรม	3	2.46
รวม	122	100.00

จากตารางที่ 31 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผลงานทางวิชาการ คืองานวิจัย เขียนบทความ ลงในวารสารต่าง ๆ แปลบทความ เขียนคู่มือครู ซึ่งผลงานเหล่านี้มีน้อยมาก เพียง 21 คนเท่านั้น เป็นผลงานวิจัย 7 คน เขียนบทความ 5 คน แปลหนังสือ 3 คน และเขียนคู่มือครู 6 คน นอกจากผลงานทางวิชาการแล้ว ยังศึกษาถึงผลงานที่ถือเป็นเกียรติประวัติ ได้แก่ การได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้บริหารดีเด่น จำนวน 51 คน ได้รับคัดเลือกให้ไปชมรมครูงานต่างประเทศ 47 คน และให้เป็นที่วิทยากรให้การอบรมต่าง ๆ จำนวน 3 คน

ตอนที่ 2 แผนกระสวนทางอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในรายงานผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้มีการสรรหาและคัดเลือกผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งจากข้าราชการครูที่ประสงค์จะปฏิบัติงานต่าง ๆ กัน ในการศึกษาแผนกระสวนทางอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางดังนี้

2.1 ตำแหน่งหลังสุดก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งหลังสุดก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้บริหาร	282	58.38
ครู - อาจารย์	118	24.43
หัวหน้าหมวดวิชา	57	11.80
ผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษา	11	2.28
ศึกษานิเทศก์	8	1.66
แนะแนว	3	0.62
เจ้าหน้าที่การเงิน	2	0.41
วิศพล	1	0.21
บรรณารักษ์	1	0.21
รวม	483	100.00

จากตารางที่ 32 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ก้าวมาจากผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 58.38 รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ แลเป็นผู้บริหารโรงเรียนเลย ร้อยละ 24.43 ลำดับต่อมาเป็นหัวหน้าหมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 11.80 ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่

อยู่ในโรงเรียนทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ก้าวมาจากสายงานที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน คือผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 2.28 และก้าวมาจากศึกษานิเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 1.66

จากการวิจัย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากก้าวมาจากผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัย จึงได้วิเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยเป็นผู้ช่วยผู้บริหารมาก่อน โดยไม่คำนึงว่าเป็นตำแหน่งหลังสุด จำนวน 286 คน พบว่า ส่วนมากเคยเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการมากที่สุด คือร้อยละ 33.57 รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ คิดเป็นร้อยละ 24.82 ลำดับต่อมาเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายปกครอง ร้อยละ 18.19 และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายบริหาร น้อยที่สุด คือร้อยละ 6.29 รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และ ตำแหน่งปัจจุบัน

หน้าที่ความรับผิดชอบ	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการฯ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ที่มีตำแหน่งผู้ช่วย 1 คน	10	13.69	25	21.93	14	14.14	49	17.13
ผู้ช่วยฯ ฝ่ายวิชาการ	23	31.51	32	28.07	41	41.41	96	33.57
ผู้ช่วยฯ ฝ่ายธุรการ	18	24.66	28	24.56	25	25.25	71	24.82
ผู้ช่วยฯ ฝ่ายปกครอง	13	17.81	22	19.30	17	17.18	52	18.19
ผู้ช่วยฯ ฝ่ายบริหาร	9	12.33	7	6.14	2	2.02	18	6.29
	73	100.00	114	100.00	99	100.00	286	100.00

2.2 ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ (เรียงตามลำดับก่อนหลัง)
ก่อนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน
ในตำแหน่งต่าง ๆ (เรียงตามลำดับก่อนหลัง)

ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ (เรียงตามลำดับก่อนหลัง)	จำนวน	ร้อยละ
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	142	29.39
ครู - อาจารย์, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	137	28.36
ครู - อาจารย์	117	24.22
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา	56	11.59
ครู - อาจารย์, ผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษา	8	1.65
ครู - อาจารย์, ศึกษานิเทศก์	5	1.03
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่แนะแนว	3	0.62
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่การเงิน	2	0.41
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่การเงิน, ผู้ช่วยผู้บริหาร	1	0.21
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, ผู้ช่วยผู้บริหาร, ผู้ประสานงานกรม	1	0.21
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิศัล	1	0.21
ครู - อาจารย์, นักวิชาการศึกษา, ศึกษานิเทศก์	1	0.21
ครู - อาจารย์, ผู้ช่วยผู้บริหาร, ครูผู้สอน	1	0.21
ครู - อาจารย์, นักวิชาการศึกษา, ผู้ช่วยผู้บริหาร	1	0.21
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่แนะแนว, ผู้ช่วยผู้บริหาร	1	0.21
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, ผู้ช่วยผู้บริหาร, หัวหน้าหมวด	1	0.21
ครู - อาจารย์, เจ้าหน้าที่แนะแนว, ศึกษานิเทศก์เขต	1	0.21
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, ผู้ช่วยผู้บริหาร, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, ศึกษานิเทศก์เขต	1	0.21

ตารางที่ 34 (ต่อ)

ประสมการณ์การทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ (เรียงตามลำดับก่อนหลัง)	จำนวน	ร้อยละ
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, เจ้าหน้าที่แนะแนว, ผู้ช่วยผู้บริหาร	1	0.21
ครู - อาจารย์, ผู้ช่วยผู้บริหาร, ผู้ประสานงานกรมฯ	1	0.31
ครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา, ผู้ประสานงานกรมฯ	1	0.21
รวม	483	100.00

จากตารางที่ 34 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากแล้ว ได้รับคัดเลือกจากข้าราชการครู ที่มีประสมการณ์การทำงานในตำแหน่งครู-อาจารย์ หัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน (เรียงตามลำดับก่อนหลัง) ร้อยละ 29.39 รองลงมาที่มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 28.36 เป็นผู้มีประสมการณ์การทำงานในตำแหน่งครู - อาจารย์ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ลำดับถัดมา เป็นผู้มีประสมการณ์ในตำแหน่งครู-อาจารย์ ร้อยละ 24.22 ลำดับถัดมา เป็นผู้มีประสมการณ์ในตำแหน่งครู-อาจารย์ หัวหน้าหมวดวิชา ร้อยละ 11.59 นอกนั้นเป็นผู้มีประสมการณ์ในตำแหน่งที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก

จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนนั้น ได้มาประสมการณ์ในการทำงานในลักษณะที่แตกต่างกัน 21 กลุ่ม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 34 จากเหตุนี้ของการคาดหวังว่าสัดส่วนของคนทุกกลุ่มจะมีค่าเท่า ๆ กัน ดังนั้นค่าความถี่ที่คาดหวังจึงมีค่าเท่ากับ 23 เมื่อพิจารณาความถี่ที่สังเกตได้พบว่า กลุ่มประสมการณ์การทำงานกลุ่มที่ 4 คือ ครู-อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา มีค่าความถี่ที่สังเกตได้เท่ากับ 56 ซึ่งเป็นความถี่ที่มากที่สุดและใกล้เคียงกับความถี่ที่คาดหวังมากที่สุด เมื่อทำการทดสอบโดยใช้ค่า z ผลปรากฏว่าความถี่ที่สังเกตได้แตกต่างจากความถี่ที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นความถี่ที่สังเกตได้ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มประสมการณ์การทำงานแบบที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งมีความมากกว่า 56 จึงต้องแตกต่างจากความถี่ที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้วย นั่นคือ จำนวนผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มประสมการณ์การทำงานแบบที่ 1, 2, 3 และ 4 แตกต่างจากที่คาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนโดยทั่วไปเริ่มต้นจากการเป็นครู - อาจารย์ แล้วจึงมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการมาตามลำดับ โดยมีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า แบบกระสวนทางอาชีพ (Career Pattern) ของผู้บริหารโรงเรียน 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 แบบที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

แบบที่ 2 แบบที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครู - อาจารย์, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

แบบที่ 3 แบบที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครู - อาจารย์

แบบที่ 4 แบบที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครู - อาจารย์, หัวหน้าหมวดวิชา

ตอนที่ 3 การยอมรับเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สังกัดกรมสามัญศึกษา

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ที่ทำหน้าที่กำนุคกลางเกี่ยวกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาในการยอมรับเตรียมผู้บริหารโรงเรียน การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการยอมรับ โครงสร้างของหลักสูตรการยอมรับ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

3.1.1 นโยบายของกรมสามัญศึกษาในการยอมรับ

ก. เป็นการเตรียมข้าราชการสังกัดกรมสามัญศึกษาเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดี มีทักษะและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. กรมสามัญศึกษามีสนับสนุนข้าราชการครูที่มีความพร้อมและเหมาะสมเข้ารับการยอมรับ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนเมื่อมีโอกาส

3.1.2 จุดมุ่งหมายของการยอมรับ

ก. ให้ผู้เข้ารับการยอมรับได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการศึกษา

ข. ให้ผู้เข้ารับการยอมรับได้เพิ่มพูนทักษะ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

ค. ใหญ่เข้ารับกรณนำความรู้และทักษะด้านการบริหาร
ไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

3.1.3 คุณสมบัติและการคัดเลือก

ก. คุณสมบัติกำหนดไว้ดังนี้

- 1) ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกของกรมสามัญศึกษา
- 2) มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

ข. เกณฑ์การคัดเลือก

- 1) เป็นข้าราชการสังกัดกรมสามัญศึกษา
- 2) มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1) เป็นข้าราชการสังกัดกรมสามัญศึกษามาแล้ว

ไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้ที่มีความพร้อมและเหมาะสม

2.2) มีอายุไม่เกิน 45 ปี (ถ้าเป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

ใหม่อายุไม่เกิน 50 ปี)

2.3) มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.4) ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5

2.5) ต้องไม่เคยผ่านการอบรมในหลักสูตรนี้มาก่อน

ค. การคัดเลือก กรมสามัญศึกษาแจ้งให้จังหวัดและกลุ่มโรงเรียน
มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่งรายชื่อเพื่อให้คณะกรรมการระดับกรมเป็นผู้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3.1.4 หลักสูตรที่ใช้ฝึกอบรมเตรียมผู้บริหาร โรงเรียน

ก. หลักสูตรที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมกับงานของกรมสามัญศึกษา

ข. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร

- 1) กรมสามัญศึกษา
- 2) สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- 3) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)

3.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ที่ทำหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนา จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร การศึกษา จำนวน 5 คน ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.2.1 คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 คน ให้ความเห็นเหมือนกัน คือ ต้องผ่านเกณฑ์ การคัดเลือกของกรมเจ้าสังกัด และมีสุขภาพแข็งแรง

ขอเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 1 คน จากผู้ให้สัมภาษณ์ 6 คน

เลขที่ 1 กรมเจ้าสังกัดควรมีวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรม พิเศษ

3.2.2 หลักเกณฑ์ที่ขออบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง กรมสามัญศึกษา

เนื้อหาที่ขออบรมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 คน ให้ความเห็นว่าเหมาะสม

เวลาที่ใช้ในการอบรม ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นแตกต่างกัน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 (ร้อยละ 50) เวลาที่ขออบรม 30 วัน ลำดับที่ 2 (ร้อยละ 33.33) เวลา ที่ขออบรม 60 วัน ลำดับที่ 3 (ร้อยละ 16.67) ควรใช้เวลาอบรม 90 วัน

3.2.3 วิธีการอบรม

หน่วยงานที่ให้การอบรม คือ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ร่วมกับ กรมเจ้าสังกัด

เกณฑ์ในการประเมินผลการอบรม ลำดับที่ 1 (ร้อยละ 100) มี 2 รายการ คือ ต้องมีเวลาเข้ารับการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินผล ทางวิชาการภาคปฏิบัติและพฤติกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

บุคคลที่ทำหน้าที่ติดตามผลผู้ผ่านการอบรม เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 (ร้อยละ 50.00) ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม ลำดับที่ 2 (ร้อยละ 33.33) ฝ่ายวิจัยและประเมินผล สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ลำดับที่ 3 (ร้อยละ 16.67) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

การติดตามผล มีการติดตามผลในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ลำดับที่ 1 (ร้อยละ 100)
มี 2 รายการ คือ การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และถ่ายทำหัตถะไ้รับจากการอบรม
ไปพัฒนางานในหน้าที่

วิธีการติดตามผล เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 (ร้อยละ 66.66) การสอบถาม
ลำดับที่ 2 (ร้อยละ 33.34) การสังเกต